

PÄÄTÖS

Nro 463/2019

Dnro ESAVI/17250/2018

Annettu julkipanon jälkeen
3.12.2019

ASIA Utön yhteysalusväylän ja Utön pohjoisen veneväylän määrääminen julkiseksi kulkuväyliksi, Parainen

HAKIJA Väylävirasto

HAKEMUKSEN VIREILLETULO

Liikennevirasto (1.1.2019 lukien Väylävirasto) on 10.9.2018 Etelä-Suomen aluehallintovirastossa vireille panemassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa hakenut lupaa Utön yhteysalusväylän ja Utön pohjoisen veneväylän määräämiseksi julkisiksi kulkuväyliksi Paraisten kaupungissa.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Vesilain (587/2011) 10 luvun 2 § ja 1 luvun 7 §:n 1 momentti

ALUEEN KAAVOITUSTILANNE JA LUONTOARVOT

Kaavoitus Hankealueella on voimassa maakuntakaava. Ympäristöministeriö on vahvistanut 20.3.2013 Loimaan seudun, Turun seudun kehyskuntien, Turunmaan ja Vakka-Suomen maakuntakaavat. Kaavat muodostavat yhdessä Turun kaupunkiseudun, Salon seudun maakuntakaavojen ja Salo-Lohja-oikoradan vaihemaakuntakaavan kanssa Varsinais-Suomen kokonaismaakuntakaavan. Maakuntakaavassa hankealueelle ei ole osoitettu toimintoja. Hankealueella ei ole yleiskaavaa tai asemakaavaa.

Luontoarvot Perustettavilla väyläalueilla ei ole suojelualueita. Hankealueen läheisyydessä ovat Saaristomeren Natura 2000 -verkoston alueet FI0200164 ja FI0200090. Alueet ovat osittain päällekkäisiä. Alue FI0200164 (SPA) on merkittävä lintujen pesimä- ja muuttoalueena. Alueella on tavattu runsaasti EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja sekä valtakunnallisesti uhanalaisia lajeja. Alue FI0200090 (SCI) muodostuu luonnonsuojelullisesti arvokkaista erillisistä saarista tai saariryhmistä sekä vesialueista. Väyliä lähin Natura 2000 -verkoston alue FI0200164 sijaitsee lähimmillään noin 1,4 km:n etäisyydellä yhteysalusväylän suunnitellusta väylälinjasta ja noin 40 m:n etäisyydellä pohjoisen veneväylän väylälinjasta.

Hankealueen läheisyydessä on myös Saaristomeren kansallispuiston luonnonsuojelualue (KPU020002).

LUPAHAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Yleiskuvaus hankkeesta

Hankkeessa perustetaan kaksi uutta väylää Utön pohjoispuolelle. Nykyisin Utön saarelle johtaa Utön tuloväylä (nro 3245), joka erkanee Utö–Naantali väylältä (nro 3255) kolmella erillisellä väylälinjalla, joiden kulkusyvyydet ovat 8,0 m, 4,5 m ja 3,0 m. Uusien väylien on tarkoitus lyhentää Utön pohjoispuolelta saapuvien alusten reittiä Utön saarelle. Väylät mahdollistavat hieman nykyistä suojaisamman kulkureitin saarelle saapuville. Lisäksi uudet väylät vähentävät pienempien alusten liikennettä Utö–Naantali väylällä. Kyseisiä reittejä käytetään jo jonkin verran epävirallisina väylinä.

Utön yhteysalusväylä palvelee Turku–Utö yhteysalusliikennettä ja Utön pohjoinen veneväylä veneilyn tarpeita. Pohjoinen veneväylä kulkee osittain vanhan Ormskärin pohjoisen huoltoväylän (sotilasväylän) osoittamien linjaulujen mukaisesti. Molemmat uudet väylät voidaan perustaa ilman ruoppauksia. Väyläalueet voidaan ottaa käyttöön vesilain mukaisen luvan myöntämisen ja turvalaitemuutosten jälkeen.

Vesialueen tiedot

Yleistä Saaristomeri muodostuu noin 40 000 saaresta, joista yli neliökilometrin kokoisia saaria on 257. Saaristomeren keskisyvyys on 23 m ja se muodostaa kolmiomaisen alueen Maarianhaminan, Uudenkaupungin ja Hangon välille. Saariston kokonaispinta-ala on 8 300 km², josta 2 000 km² on maa-aluetta.

Hankealue sijoittuu Saaristomeren ulkosaaristoon, jossa saaret ovat pienempiä kuin sisempänä saaristossa ja maisemaa hallitsevat suuret ja syvät selkävedet sekä niiden väliin jäävät saariryhmät. Ulkosaariston saaret ovat pääosin puuttomia ja niiden osuus aluepinta-alasta on pieni. Merialue on varsin altis aallokon vaikutukselle.

Vedenkorkeudet

Ilmatieteen laitoksen Hangon mareografiaseman asteikolta tehtyjen havaintojen mukaan merivedenkorkeuden ääri- ja keskiarvot ovat vaihdelleet vuosina 1887–2018 seuraavasti:

Ylivedenkorkeus	HW	+1,33 m
Keskiylivedenkorkeus	MHW	+0,74 m
Keskivedenkorkeus	MW _{teor} =MW ₂₀₁₈	0,00 m
Keskialivedenkorkeus	MNW	-0,49 m
Alivedenkorkeus	NW	-0,79 m

Pitkäaikaishavaintojen perusteella merivedenkorkeus on yleensä alimmillaan maalisi–toukokuussa ja korkeimmillaan loka–tammikuussa. Vedenkorkeuden vaihtelu on vähäisintä kesäkuukausina ja voimakkainta loka–maaliskuussa. Pinnankorkeuden vaihteluun vaikuttavat ilmanpaineen muutokset, pitkäkestoiset yhdensuuntaiset tuulet sekä Itämeren vesirungon ominaisheilahtelut.

Vedenlaatu

Vedenlaatu Utön merialueella on Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vuonna 2013 tekemän pintavesiluokituksen mukaan tyydyttävä. Tuorein pintavesiluokitus perustuu vuosina 2006–2012 tehtyihin mittauksiin. Vesienhoitosuunnitelman mukainen tavoitetilä vuonna 2027 on hyvä. Rannikkovedet on luokiteltu Saaristomerellä pääosin tyydyttäväiksi. Välttäviä alueita on lähinnä voimakkaasti kuormitetuissa merenlahdissa ja salmissa. Selkämerellä ulommat rannikkovedet ovat hyvässä tilassa, kun taas sisemmistä rannikkovesistä osa on tyydyttävässä tilassa.

Jääolot

Merentutkimuslaitoksen vuosien 1961–1990 jäätilastojen perusteella Utön merialue jäätyy keskimäärin helmikuun alkupuolella ja pysyvä jääpeite syntyy helmikuun puolivälissä ja pysyy noin kuukauden ajan. Pysyvä jääpeite sulaa yleensä maaliskuun loppupuoliskolla ja lopullisesti jäät sulavat maaliskuun loppuun mennessä. 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa sekä 2000-luvulla on esiintynyt useita poikkeuksellisen leutoja talvia. Tällöin jääpäävien lukumäärä on ollut reilusti alle 30 ja ääritapauksissa niitä ei ole ollut ollenkaan.

Vesikasvillisuus ja pohjaeläimistö

Saaristomeren kallio- ja kivikkorannoilla eri levälajit muodostavat vyöhykeitä. Sinilevää tavataan veden pintaosissa ja vedenrajassa. Vedenpinnan alapuolella on vuosittain uusiutuva rihmalevävyöhyke, joka muodostuu muun muassa rihmalevistä, rakkolevistä ja punalevistä. Pohjan kasvillisuus ja eliöstö vaihtelevat pohjan laadun mukaan. Pehmeiden pohjien lajit kuten valkokatka ja makkaramato elävät sedimenttiin kaivautuneina. Pehmeillä liejupohjilla ja karkearakenteisimmilla hiekka- ja sorapohjilla esiintyy putkilokasveja. Hietasimpukka ja kampela suosivat hiekkapohjia, joihin ne pääsevät kaivautumaan. Kovilla kivipohjilla useat lajit kiinnittyvät alustaan ja hankkivat ravintoa suodattamalla vettä.

Kalastus ja kalasto

Saaristomeri on Suomen tärkeimpiä ammattikalastusalueita. Ammattikalastajia alueella oli vuonna 2014 hieman alle 300, joista pääasiallisen ansionsa kalastuksesta saavia oli noin kolmasosa. Eniten Saaristomerellä kalastetaan silakkaa, mutta saaliin arvossa mitattuna kuhasaaliin arvo ylittää rysiä ja verkkosilakkasaaliin arvon. Ulkosaaristossa, missä kuhaa ei juurikaan esiinny, on siika merkittävä saaliskala. Hankealue ei ole kalastuksen kannalta merkittävä. Alueella kalastetaan vähäisessä määrin silakkaa, kilohailia, kuhaa, ahventa, siikaa, lohta, taimenta, haukea, kampelaa ja madetta. Hankealueen läheisyydessä ei ole troolialueita eikä rysäpaikkoja.

Linnusto

Saaristomeren tyypillisiin lintulajeihin lukeutuvat muun muassa haahka, riskilä, ruokki, kalalokki, lapintiira, karikukko, meriharakka, kirjokerttu ja luotokirvinen. Merikotka on nykyisin alueen näkyvin petolintu. Lisäksi Saaristomeren on kansainvälisesti arvokas alue muuttolinnuille.

Muinaismuistot ja vedenalaiset muinaisjäännökset

Väyläalueilla ei ole tunnettuja muinaismuistoja tai vedenalaisia muinaisjäännöksiä. Lähimmät muinaisjäännösrekisterin mukaiset hylt sijaitsevat noin 50 m:n etäisyydellä (*Vrakgrundet 1*, kohdetunnus 2267) ja noin 100 m:n etäisyydellä (*Gråharuna*, kohdetunnus 2228) suunnitellusta väyläalueesta. *Vrakgrundet 1*:n hylystä on jäljellä kaaret, pohjaosa ja vähän sivulaudoitusta. Hyllyn ajoitusta ei ole määritelty. Kohteen *Gråharuna* hyllyn sijaintipaikka on Utöstä pohjoiseen Gråharuna-saaren pohjoispuolella. Hyllylle on muinaismuistolain perusteella Lounais-Suomen ympäristökeskuksen päätöksellä määrätty suoja-alue vuodesta 2004 lähtien. Suoja-alueella sukeltaminen ja ankkurointi on kielletty ilman Museoviraston lupaa. Hyllyn pituus on noin 17 m ja leveys noin 5 m. Hyllyn on arveltu olevan peräisin 1600-luvulta. Hylkyjä ei ole merkitty merikarttaan.

Perustettavat väylät

Väyliä mitoitus ja turvalaitteet

Utön yhteysalusväylän kulkusyvyys on 3,6 m ja haraussyvyys MW₂₀₁₈ -4,2 m sekä Utön pohjoisen veneväylän kulkusyvyys 1,8 m ja haraussyvyys MW₂₀₁₈ -2,4 m. Utön yhteysalusväylän mitoituksessa on käytetty mitoitusaluksena M/S Eivoria, jonka pituus on 39,4 m, leveys 9,2 m ja syväys 3,6 m. Tämän perusteella väylän leveys on kapeimmassa kohdassa 59 m ja leveimmässä 305 m. Utön pohjoisella veneväylällä minimileveys on 14–17 m, kun veneväyliä suunnitteluohjeen mukaan kulkusyvyysdeltään 1,8 m:n veneväylän minimileveys on 20 m. Suunnitteluohjeen minimileveydestä on voitu poiketa, koska väylän kapeimmissa kohdissa optinen johdatus on hyvä ja väylän reunalinjat on merkitty turvalaittein.

Yhteysalusväylän pituus on noin 5,5 km ja Utön pohjoisen veneväylän noin 2,5 km. Uutta väyläaluetta muodostuu yhteensä 0,973 km², josta Utön yhteysalusväylän osuus on 0,833 km² ja Utön pohjoisen veneväylän 0,14 km².

Väylille on suunniteltu 18 uutta kelluvaa turvalaitetta, joista Utön yhteysalusväylälle tulee kuusi uutta väyläviittaa ja Utön pohjoiselle veneväylälle 12. Utön pohjoisen veneväylän hankkeessa mahdollisesti kunnostetaan nykyisen Ormskärin pohjoisen huoltoväylän kuusi linjamerkkiä, jotka ovat perustettavan uuden väylän alueella ja joita voidaan käyttää sen merkinnässä.

Väyliin linjaus

Uudet väylät risteävät väyliä Lövskär–Utö väylä (nro 3240), Gråharunin ankkuripaikan väylä (nro 3250) sekä Utön tuloväylä (nro 3245).

Utön yhteysalusväylä alkaa Lövskär–Utö väylältä Eglonskärin eteläpuolelta. Väylä kulkee Svartgrundin välistä kohti etelää ja taittuu Ormskärin luodon pohjoispuolella lounaaseen yhtyen saaren lounaispuolella Utön tuloväylään. Yhteysalusväylälle on suunniteltu viisi kaarresäteilään (R) 200 m:n kaarretta.

Utön pohjoinen veneväylä alkaa uudelta Utön yhteysalusväylältä Ormskärin pohjoispuolelta. Väylä kulkee Ormskärin ja Gommaskärin luotojen välistä kohti etelää. Väylä taittuu Ormskärin kaakkoispuolella länteen yhtyen Utön tuloväylään Utön pohjoispuolella. Kolme väylälinjaa on osoitettu vanhan Ormskärin pohjoisen huoltoväylän linjamerkein ja yksi linja Utön tuloväylän linjamerkein.

Väyliin liikenne ja liikennemäärät

Perustettavien väyliin liikenne on pääasiassa saariston yhteysalusliikennettä. M/S Eivor liikennöi päivittäin Nauvon Pärnäisten ja Utön välillä reitillä Pärnäinen–Beghamn–Nötö–Aspö–Jurmo–Utö. Lisäksi kesä–elokuussa M/S Kökar liikennöi Utön saarelle kaksi kertaa viikossa. Muuta linjaliikennettä saarelle ei ole. Nykyistä väylästä käyttävät lisäksi viranomaiset (rajavartiolaitos, poliisi, tullit, palontorjunta) sekä meripelastusalukset ja luotsit. Väylästä käyttävät myös joissain määrin matkailuyrittäjät, kalastusalukset ja huviveneilijät. Uusi Utön yhteysalusväylä ohjaa osan liikenteestä pois Utö–Naantali väylältä, eikä se näin ollen lisää Utön saarelle suuntautuvaa liikennettä.

Utön saarella on tällä hetkellä kaksi vierasvenesatamaa, joissa on yhteensä noin 20 vierasvenepaikkaa. Saarelle suuntautuva vierasveneliikenne on Utön sijainnin ja vierasvenepaikkojen rajallisen kapasiteetin vuoksi kohtalaisen pienimuotoista. Uusi suojaisampi Utön pohjoinen veneväylä saattaa lisätä jonkin verran veneilyliikennettä Utön saarelle kesäkuukausina. Vierasvenesatamien täydellä kapasiteetilla vierailevien venekuntien määrä kesäaikana on noin 1 800.

Puolustusvoimien suoja-alue

Hankealueet sijaitsevat osittain puolustusvoimien Utön suoja-alueella. Alueella on ilman erillistä lupaa kielletty muun muassa seuraavat toiminnot:

- Laitesukellus.
- Merenkulkuun tavanomaisesti kuulumaton vedenalainen toiminta kuten poijun ankkuroiminen pohjaan, pohja-ainesten otto ja läjitys, kaapelilasku sekä kaikumittaus.
- Merenpohjan tutkiminen ja kartoittaminen.

- Kalastaminen pohjaa laahaavalla tai raskaalla pohjaan ankkuroitavalla pyydyksellä kuten nuotalla, troolilla tai isorysällä.
- Liikkuminen yleisellä vesialueella yleisen väylän ulkopuolella 100 m lähempänä sellaisia puolustusvoimien käytössä olevia maa-alueita, joille maihinnousu on lain mukaan kielletty. Mikäli yleinen väylä on 100 m lähempänä, on sillä liikkuminen sallittu ilman pysähtymisiä.

Kiinteistötiedot

Väylät sijaitsevat Utö fiskedelägarlag -nimisen (myös Utö fiskelag) järjestäytyneen osakaskunnan hallinnoimalla yhteisellä vesialueella 445-644-876-1 Paraisten kaupungissa.

Hankkeen vaikutukset

Vesialue ja virkistyskäyttö

Hankkeella ei ole vaikutuksia vesiympäristöön, vedenlaatuun, vedenkorkeuksiin tai virtaamiin. Hanke ei huononna alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia.

Vesiliikenne

Hanke parantaa vesiliikenteen turvallisuutta nykytilanteeseen verrattuna. Väylät tarjoavat nykyistä suojaisamman reitin Utön saarelle saapuville aluksille. Lisäksi uudet väylät vähentävät pienempien alusten liikennettä Utö–Naantali väylällä. Uudet väylät lyhentävät Utön pohjoispuolelta saapuvien alusten reittiä Utön saarelle.

Kalasto ja kalastus

Hankkeella ei ole pysyviä vaikutuksia kalastoon tai kalastukseen. Hanke-alue ei ole merkittävää kalastusaluetta.

Muinaismuistot ja vedenalaiset muinaisjäänne

Hankkeella ei ole vaikutusta muinaismuistoihin eikä vedenalaisiin muinaisjäänneisiin.

Luonnonsuojelualueet ja Natura 2000-verkoston alueet

Hakijan näkemyksen mukaan hanke ei aiheuta haittaa alueiden luontoarvoille. Uutta Utön pohjoista veneväylää lähin Natura 2000 -verkoston alue (FI0200164) sijaitsee lähimmillään noin 40 m:n päässä suunnitellusta väylälinjasta. Kelluvilla turvalaitteilla maastoon merkittävä uusi väylä ohjaa veneilyliikenteen kauemmas rannoista. Lisäksi merkintä kaventaa veneilyyn käytettävää tilaa nykytilanteeseen verrattuna, koska reitti on ollut käytössä epävirallisesti, rajaten veneliikenteestä aiheutuvia haittoja suppeammalle alueelle. Väylän kapeuden johdosta veneiden nopeus on alhainen.

Vesienhoitosuunnitelma

Hankkeella ei vaikeuteta Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamista Itämeren hyvän tavoitetilan saavuttamiseksi. Hakijan näkemyksen mukaan hanke ei huononna vesialueen tilaa.

Päästöt ilmaan sekä melu ja liikenne

Päästöjä ilmaan aiheuttavat väyliä käyttävät veneet ja yhteysalukset. Hanke ei muuta nykytilannetta hankealueilla, koska kyseisiä reittejä käytetään jo ennestään jossain määrin epävirallisina väylinä.

Hankkeen hyödyt ja haitat

Hankkeen hyötynä on merenkulun alusturvallisuuden parantuminen, kun vesiliikenne ohjautuu käyttämään uutta, merkittyä ja turvallista sekä nykyistä suojaisampaa reittiä ja yhteysalusliikenne ohjataan pois Utö–Naantali väylältä. Lisäksi Utön pohjoispuolelta saapuvien alusten matka saarelle lyhenee.

Hankkeen haittana on lisääntynyt väylätila, joka saattaa pienentää vähäisessä määrin nykyisiä vapaa-ajankalastusalueita.

Oikeudelliset edellytykset

Hankkeesta ei aiheudu korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä vesialueen omistajille eikä muillekaan vesialueeseen liittyvien etujen tai oikeuksien omistajille. Hanke ei vaaranna yleistä terveydentilaa, eikä aiheuta vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteisiin tai vesiluontoon ja sen toimintaan eikä huononna paikkakunnan asutus- ja elinkeinoloja. Rakentamisesta johtuvana hyötynä on pidettävä hankkeen tuottamien yleisten etujen lisäksi omaisuuden hyödyksikäyttöä vaikeuttavan esteen tai haitan poistamisesta aiheutuvaa omaisuuden lisääntymistä samoin kuin muutakin etua, joka hankkeen toteuttamisesta välittömästi voidaan saada.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa sekä Paraisten kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 14.2.2019. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille. Kuulutus ja hakemusasiakirjat on julkaistu aluehallintoviraston internetsivuilla osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja

ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta sekä kalatalousviranomaiselta, Paraisten kaupungilta, Paraisten kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta, Liikenne- ja viestintävirastolta (Traficom) sekä Museovirastolta.

LAUSUNNOT

1) **Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue** on todennut, että hankealue kuuluu Korppoon–Houtskarın ulkosaaristoalueen vesimuodostumaan, jonka ekologisen tilan luokka on Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman luokituksen (2016) mukaan tyydyttävä. Tilaluokka ei ole muuttunut. Vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa vähintään hyvä ekologinen tila vesimuodostumalla vuoteen 2027 mennessä. Vesimuodostuman kemiallinen tila on hyvä. Vesienhoidon tavoitteiden mukaan hyvä kemiallinen tila tulee ylläpitää eikä tila saa huonontua. Merenhoidon tavoitteena on meriympäristön hyvä tila kaikkien merenhoidossa tarkasteltavien 11 laadullisen kuvaajan osalta. Väylien perustaminen ja niiden käyttäminen ei vaikeuta vesien- eikä merenhoidon tavoitteiden saavuttamista. Väylät kulkevat Saaristomeren Natura-alueiden (FISAC0200090 ja FISPA0200164) vieressä. VELMU-aineiston perusteella hanke ei suunnitellun mukaisesti toteutettuna merkittävästi heikennä niitä luontoarvoja, joiden vuoksi väylien läheiset alueet on otettu mukaan Natura 2000 -verkostoon. Hankkeelle voidaan myöntää vesilain mukainen lupa.

2) **Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen kalatalousviranomainen** on ilmoittanut, ettei se anna asiassa lausuntoa.

3) **Paraisten kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta** on todennut, että se on tutustunut Väyläviraston hakemukseen ja ettei sillä ole huomautettavaa kaavaillun Utön yhteysalusväylän perustamisesta. Rakennus- ja ympäristölautakunta on epäillyt kuitenkin, onko Ormskärin itäpuolella sijaitsevan Utön pohjoisen veneväylän merkitseminen ja perustaminen yleiseksi kulkuväyläksi tarkoituksenmukaista ja hyödyllistä. Jopa merimerkein ja turvalaittein varustettuna tästä itäisestä Norrströmmenin salmen kautta kulkevasta reitistä tulee vaikeakulkuinen. Lisääntyneen veneliikenteen eläimille ja herkälle ulkosaaristoluonnolle aiheuttamaa häiriötä ja kielteisiä vaikutuksia ei ole selvitetty ja otettu huomioon hakemuksessa. Näitä vesialueita käytetään myös paikallisesti tärkeinä kalavesinä, joiden käyttö vaikeutuu, jos Norrströmmenin salmen läpi perustetaan yleinen kulkuväylä.

4) **Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)** on todennut, ettei sillä ole huomautettavaa lupahakemuksesta. Virallisten merenkulun turvalaitteiden rakentamiseen, asettamiseen ja ylläpitoon tarvitaan lupaviranomaisen myöntämän vesilain mukaisen luvan lisäksi asetuksen vesikulkuväylien merkitsemisestä (846/1979) mukainen Traficom:n lupa. Väyläviraston tulee laatia Traficom:lle asianmukainen väyläesitys, jonka pohjalta Traficom vahvistaa väylä- ja turvalaitemuutokset väyläpäätöksellään. Väyläviraston tulee tehdä väyläesitys Traficom:n verkkosivuilla olevalla *Esitys väyläpäätökseksi* -lomakkeella. Väyläesitys on toimitettava Traficom:lle verkkosivujen kautta sähköisesti, sähköpostilla tai kirjeitse.

5) **Museovirasto** on todennut, että hakemussuunnitelmassa vedenalainen kulttuuriperintö on otettu huomioon mainitsemalla kaksi hankealuetta lähimpänä olevaa rauhoitettua hylkykohdetta: *Vrakgrundet 1* sekä *Gråharunan hylky*, jolle on määrätty muinaismuistolain mukainen suoja-alue. Vaikutusten osalta on todettu, ettei hankkeella ole vaikutusta vedenalaisiin muinaisjäänneksiin.

Utön linnake-, majakka- ja luotsisaari on merkittävä merellisen kulttuuriperinnön alue, joka on strategisesti tärkeällä paikalla Itämereltä Saaristomerele johtavan merireitin varrella. Utön pääsaari lähivesineen on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö *Utön linnake-, majakka- ja luotsiyhdyskunta*. Utö tunnettiin Saaristomeren ulkoporttina jo keskiajalla laadituissa purjehdusselostuksissa. Utöhön valmistui Suomen ensimmäinen valomajakka vuonna 1753. Se räjäytettiin Suomen sodassa 1808–1809 ja uusi nykyisinkin käytössä oleva majakka valmistui 1814. Saari on merkittävä myös luotsitoiminnan historian kannalta: luotseja on asunut vakituisesti saarella 1700-luvun puolivälistä lähtien. Saaren linnoittaminen ja käyttö puolustustarkoituksiin alkoi 1910-luvulla.

Utön vesialueelta tunnetaan useita hylkykohteita, mutta kattavaa vedenalaisen kulttuuriperinnön selvitystä ei ole tehty eikä vedenalaisen kulttuuriperinnön tilannetta siten luotettavasti tunneta. Utön ympäristön vesialue on kuitenkin merkittävästä merellisestä historiasta ja pitkäaikaisesta ihmistoiminnasta johtuen potentiaalista vedenalaisen kulttuuriperinnön aluetta. Sellaiset hylät ja hyllyn osat, joiden voidaan olettaa olleen uponneena yli sadan vuoden ajan, ovat muinaismuistolain perusteella rauhoitettuja muinaisjäänneksiä.

Vaikka hankkeeseen ei sisälly ruoppausta, eikä hanke siten voimakkaasti vaikuta merenpohjaan, hankkeen yhteydessä kuitenkin asetetaan huomattavan monta kelluvaa turvalaitetta. Turvalaitteet ankkuroidaan pohjaan. Uusista turvalaitteista suurin osa sijoitetaan Utön saariryhmän sisään Ormskärin itäpuolelle. Kolme uutta turvalaitetta sijoitetaan pohjoisemmaksi Gråharuna-luotojen itäpuolelle, jossa on vuonna 2007 havaittu puisia mahdollisesti laivanhylystä peräisin olevia irrallisia rakenneosia (kohde *Gråharuna itäpuoli*). Havaittujen osien tarkoista sijainneista ei ole tietoa kuten ei siitäkään, onko alueella kiinteää hylkyä tai hyllyn osaa.

Vedenalaisen kulttuuriperinnön turvaamiseksi Museovirasto ehdottaa vesilain mukaisen luvan ehdoksi seuraavaa:

- Ennen hankkeen toteuttamista teetetään Ormskärin itäpuolisen väyläalueen ja Gråharunan itäpuolen turvalaitteiden sijoittamispaikoilla vedenalaisen perinnön selvitys mahdollisten vedenalaisten muinaisjäänneiden havaitsemiseksi. Mikäli vedenalaisia muinaisjäänneksiä havaitaan, niiden huomioon ottamisesta keskustellaan ja sovitaan Museoviraston kanssa.

Selvityksen tekemisessä voidaan hyödyntää jo mahdollisesti olemassa olevaa hankkeen valmistelun yhteydessä tuotettua merenpohjan luotausaineistoa. Hakemuksen pienempänä puutteena voidaan pitää sitä, että

väyläsuunnitelmakarttaan ei ole merkitty *Gråharunan hylyn* suoja-alueen rajausta. Rajaus on merkitty museokartalle hylyn tietojen yhteyteen. Uusi väylä kulkee melko laajaksi määritellyn suoja-alueen ylitse, mutta hylky sijaitsee väylän ulkopuolella.

6) **Metsähallitus** on todennut, että hakemussuunnitelmassa on väitetty, ettei hankkeella olisi vaikutuksia muun muassa Natura 2000 -verkoston alueisiin, luonnonsuojelualueisiin, virkistyskäyttöön, kalastoon tai kalastukseen. Mahdollisia vaikutuksia ei kuitenkaan ole tarkemmin arvioitu eikä ole mainittu, millä perusteilla näihin johtopäätöksiin on päädytty. Hakemuksen kappale hankkeen vaikutuksista ja haittojen vähentämisestä on lähinnä toteava, eikä sisällä varsinaisia arvioita vaikutuksista. Esimerkiksi kalastuksen osalta ei ole mainittu, että alueella saattaa olla merkitystä virkistys- ja kotitarvekalastuskohteena. Kappaleessa koskien hankkeesta saatavaa hyötyä ja siitä aiheutuvia haittoja ei ole mainittu aiheutuvia haittoja luonto-arvoille, kansallispuistolle tai Natura 2000 -verkoston alueelle. Metsähallituksen näkemyksen mukaan haittoja olisi pitänyt arvioida tarkemmin ja haittoja edellä mainituille arvoille saattaa esiintyä.

Yhteysalusväylä nopeuttaisi yhteysalusliikennettä ja olisi etenkin eteläpuolisilla tuulilla jonkin verran nykyistä väylää suojaisampi. Väylä kulkisi *Gråharuna*-luotojen välistä. Luodot ovat tyypillisiä ulkosaariston puuttomia kallioluotoja, joiden pesimälinnustoon kuuluvat muun muassa haahka, tukkasotka, isokoskelo, meriharakka, kalalokki ja merikihu. Lintujen parimäärät ovat melko pieniä eikä suuria yhdyskuntia esiinny. Merikihu saattaa häiriintyä veneliikenteen vilkastumisen johdosta. Muilta osin väylä kulkisi osuuksilla, joilla mahdolliset liikenteen aiheuttamat haitat jäänevät pieniksi.

Utön pohjoinen veneväylä kulkee suojaisaa reittiä Ormskärin itäpuolella. Väylä on kapea ja vesisyvyys on normaalikorkeuksillakin matala (kulkusyvyys 1,8 m). Lisäksi väylä aiheuttaisi sen, että veneliikenne kulkisi kylään kahta eri kautta ja siten laajentaisi veneliikenteen vaikutuksia. Matalan vesisyvyyden lisäksi väylä on erityisen kapea ja paikoin mutkitteleva lisäten onnettomuusriskiä, mutta asiaa ei ole hakemuksessa arvioitu tai mainittu. Väylä kulkisi välittömästi Saaristomeren kansallispuistoon ja Saaristomeren Natura 2000 -verkoston alueisiin kuuluvien alueiden tuntumassa.

Alle neljän hehtaarin avoimet luodot ja saaret, jotka sijaitsevat ulkosaaristossa kuuluvat Natura-luontotyyppiin *Ulkosaariston luodot ja saaret* (koodi 1620). Molemmat väylät kulkevat luontotyyppiin 1620 lähietäisyydeltä. Erityisen haitallinen luontotyyppi 1620 on pohjoisen veneväylän linjaus. Luontotyyppien uhanalaisuuden arvioinnissa ihmisen aiheuttama häirintä (muun muassa vesiliikenne) on yksi merkittävimmistä uhanalaistumisen syistä. Uhkatekijöistä merkittävimmäksi asetettiin ihmisen aiheuttama häirintä sekä vesiliikenne yhdessä vieraslajien ja roskaantumisen kanssa. Luontotyyppiin vedenalainen osa käsittää linnuille merkittävimmät ruokailualueet pesinnän aikana. Läheltä kulkeva väylä aiheuttaisi merkittävää häiriötä vieresten luotojen ja saarten linnustolle.

Keskellä avointa ulappaa sijaitsevalla Utön saariryhmällä on ainoastaan yksi suojaisa kansallispuistoon kuuluva pienten saarten ja luotojen muo-

dostama tihentymä matalikkoineen. Tämä alue muodostaa merkittävän kokonaisuuden ulkosaariston linnustolle. Stenskäret–Revskäretin saariryhmässä on lisäksi lukuisia matalikkoja ja pieniä lahtia, joilla mahdollisesti on merkitystä kalojen kutupaikkoina ja vedenalaisen luonnon monimuotoisuudelle. Veneväylän avaaminen saattaisi lisätä ihmisten liikkumista ja maihinnousua saarilla, joilla tällä hetkellä käy hyvin vähän kävijöitä, lisäten sitä kautta häiriövaikutuksia.

Utön pohjoista väylää ei hankehakemuksen tiedoilla tule toteuttaa, sillä väylän vaikutuksia ei kaikilta osin ole arvioitu. Metsähallituksen näkemyksen mukaan väylän vaikutuksista tulisi tehdä Natura-arvio tai vähintään Natura-arvioinnin tarveselvitys. Väylän vaikutuksia luontotyypeihin (erityisesti tyypille ulkosaariston luodot ja saaret) ja lintulajeihin tulee arvioida. Stenskar–Revskar kokonaisuuden osalta tulisi toteuttaa pesimälinnuston selvitys Natura-arvioinnin tueksi. Vaikka kyseistä pohjoista väylää tällä hetkellä käytetäänkin epävirallisena väylänä, sen virallistaminen todennäköisesti lisäisi liikennemääriä huomattavasti etenkin kesäkuukausina.

Ormskar on Puolustusvoimien vuokra-aluetta ja Puolustusvoimilta tulee pyytää lausunto asiassa.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

7) **Archipelago Lines Oy** (Enskär 445-644-8-3) on todennut Utön yhteysalusväylän osalta, että Saariston Meritie Oy operoi Utön reittialuetta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti M/S Eivorilla (pääalus) ja M/S Kökarilla (vara-alus ja kelirikkoalus). Muistuttajan mielestä uusi -4,2 m:n haraussyvyinen väylälinjaus mahdollistaa nykyistä suojaisamman reittivaihtoehdon. Varsinkin vallitsevilla lounaistuulilla voi aallonkorkeus nykyisellä väylällä kohota yli 4 m:n, mikä on haasteellista varsinkin Utöhön päin tultaessa, kun aallot saattavat aiheuttaa äkillisiä suunnanmuutoksia. Talviaikaan aluksen rakenteiden jäätäminen sekä mahdollinen raskaan jääsohjon syntyminen väyläalueelle voivat aiheuttaa ongelmia. Uusi ehdotettu väylä on suojaisampi ja turvallisempi kulkea huonoissa sääolosuhteissa. Väylä tulisi perustaa mahdollisimman pian. Muistuttaja on Saariston Meritie Oy:n osaomistaja.

Muistuttaja on todennut Utön pohjoisen veneväylän osalta, että uusi väylälinjaus on jo ennestään tuttu, koska paikalliset käyttävät sitä liikkueessaan omilla veneillään. Kyseinen väylä on ns. armeijan väylä/kutteriväylä, jossa on armeijan linjatauluja sekä vanhan väylän linjamerkkejä. Muistuttajan mielestä uusi väylälinjaus ohjaa liikennettä pois Knivskärin kapealta väylän kohdalta, jossa kulkee kauppa-aluksia. Lisäksi uusi väylälinjaus on huomattavasti nykyistä suojaisampi, mikä tuo lisää turvallisuutta pienemmille veneille. Lisäksi -2,4 m:n haraussyvyinen väylä mahdollistaa charter- sekä pienempien matkustaja-alusten tulon Utöhön nykyistä suojaisampaa reittiä. Myös viranomaisten sekä Finnpilotin alukset voivat käyttää reittiä turvallisemmin, koska se merkitään virallisin turvalaittein. Matkailun kannalta väylä tuo lisää mahdollisuuksia ja turvallisuutta. Muistuttaja on kannattanut uutta väylälinjausta ja toivonut, että se toteutuu mahdollisimman pian.

Mahdollisista kielteisistä mielipiteistä huolimatta turvallisuus tulisi olla asiassa tärkeimpänä näkökulmana eikä väylän perustaminen saisi viivästyä.

8) **AA (XX)** on ilmoittanut vastustavansa Utön pohjoisen veneväylän perustamista. Muistuttaja on Utön ympärivuotinen asukas ja kiinteistönomistaja. Hänellä ei ole huomauttamista suunniteltujen väylien linjauksesta siltä osin, kuin kyse on Ormskärin länsipuolitse kulkevasta yhteysalusväylästä. Sen sijaan esitetty Utön pohjoinen veneväylä on paitsi tarpeeton myös haitallinen. Veneväylä todennäköisesti lisäisi paljon muun muassa moottorivene- ja jopa vesiskootteriliikennettä alueella, joka on osa Saaristomeren kansallispuistoa ja Natura 2000 -verkoston aluetta. Pohjoista veneväylää on perusteltu väylän suojaisuudella ja muun laivaliikenteen välttämiseksi Utö–Naantali reitillä, mutta nämä toteutuvat hyvin jo yksistään Ormskärin länsipuolista uutta yhteysalusreittiä käyttäen.

Muistuttaja on yli 12 vuotta asunut ympärivuotisesti Utössä ja tarkkaillut alueen linnustoa. Suunnitellun pohjoisen veneväylän alue on linnustollisesti monella tavalla tärkeä. Väylä sivuaa Gommaskärin luotoa, jossa pesii muun muassa koko Saaristomeren eteläisin huuhekajapari. Ormskärin ja Gommaskärin alueella pesii myös muun muassa haahkoja, pilkkasiipiä ja tukkakoskeloita. Haahkat ja pilkkasiivet ovat jo nyt vahvasti uhanalaisia Suomen saaristoalueella muun muassa lisääntyvän veneliikenteen takia. Veneliikenne tunnetusti tehokkaasti hajottaa poikueita, jolloin poikaset tulevat alttiiksi saalistajille, muun muassa merikotkille ja merilokeille, joita alueella riittää. Pohjoinen veneväylä kulkisi pitkin Ormskärin ja Gommaskärin välistä Norrströmin salmea, joka on erittäin tärkeä Utön saariston vesilintujen suoja-alue. Avomerellä vesilinnuilla ja niiden poikueilla on hyvin niukasti sopivia ja voimakkaalta aallokelta suojattuja lintujen ruokailualueita ja väylä tuhoaisi suoja-alueista yhden tärkeimmistä.

Pohjoinen veneväylä lisäisi myös rantautumisia Ormskäriin ja Gommaskäriin, jolloin linnusto kärsisi lisääntyvästä häiriöstä jo pesimä- ja haudonta-aikana. Veneväylä pilkkoisi myös utöläisten perinteisen merenkäynniltä suojaisan kalastusalueen. Moottoriveneiden aallot aiheuttaisivat kapeassa salmessa lisäksi rantojen eroosiota. Nykyisellään salmessa kulkee hyvin vähän veneliikennettä ja siksi luonto on toistaiseksi säilynyt arvokkaana ja monimuotoisena. Väylähankkeessa esitetty väite, ettei hankkeesta aiheudu vahinkoa eikä haitallisia muutoksia nykyiseen meri- ja ranta-alueiden tilaan, on paikkaansa pitämätön ja perustelematon. Mitään luontoselvityksiä ei ole esitetty ja haitat muun muassa maisemalle, linnustolle ja kalastukselle on täysin sivuutettu.

9) **BB (XX)** on ilmoittanut vastustavansa Utön pohjoisen veneväylän perustamista.

Perustelut:

Uuden veneväylän perustamiselle Norrströmin salmen läpi ei ole perusteita. Hakemuksessa ei ole esitetty syitä, miksi huviveneet eivät voisi saapua Utön satamaan kuten nykyisin Ormskärin länsipuolelta kulkien perustettavaa yhteysalusväylää. Hakemuksen mukaan Norrströmin ympäristöllä ei ole merkitystä virkistysalueena, mutta alueella on aina ollut ja on edelleen merkitystä kotitarvekalastus- ja virkistysalueena. Utön pohjoisen veneväylän perustaminen vaikuttaa haitallisesti vesialueen ja ranta-alueiden tilaan. Hakemus ei sisällä meribiologista tutkimusta siitä, miten uudet väylät vaikuttavat meriympäristöön.

Vesilaki kieltää kalastuksen kiinteillä pyydyksillä julkisilla veneväylillä. Norrströmin alueella on suuri merkitys kalastukselle Utössä ja veneväylän perustaminen aiheuttaa kalastukselle merkittävää ja pysyvää haittaa. Utön pohjoinen veneväylä parantaa hakemuksen mukaan meriturvallisuutta. Tällä väitteellä ei ole perusteita, koska merkittäviä riskitekijöitä Ormskärin länsipuolelta kulkevan väylän suhteen ei ole esitetty. Lisäksi hakemuksen mukaan Utön pohjoinen veneväylä ei muuta alueen tilannetta melun ja liikenteen tiheyden suhteen, mutta uusi veneväylä aiheuttaa aina lisää vene liikennettä ja lisähäiriötä, johon liittyy suurempi riski veneiden yhteentörmäyksille ja muille vaaratilanteille. Hakemuksessa on myös ilman perusteita väitetty, että uusi veneväylä ainoastaan vähäisessä määrin rajoittaa vapaa-ajan kalastusta Utössä.

Alue, johon Utön pohjoinen veneväylä vaikuttaa, on tärkeä pesimisalue haahkalle, pilkkasiivelle ja muille merilinnuille. On ilmeistä ja väistämätöntä, että lisääntynyt veneliikenne alueella aiheuttaa näille lajeille lisääntyntä häiriötä ja tämän seurauksena pesimistulos huononee. Kasvanut merikotkakanta vähentää suuresti kaikkia merilintulajeja ja näitä lajeja pitäisi suojella, eikä altistaa niitä uusille häiriötekijöille.

10) **CC (XX)** on ilmoittanut vastustavansa Utön pohjoisen veneväylän perustamista. Väylä tekisi verkkokalastuksen mahdottomaksi. Utössä on kalastuskunta, joka on jakanut hallinnoimansa yhteisen vesialueen neljään osaan, joilla kalastusoikeus kiertää vuosittain. Norrströmissä on kaksi näistä jaetuista kalavesistä. Puolustusvoimilla oli alueella aikaisemmin väylä ja siellä kulkee veneitä nykyäänkin ja verkkojen yli ajetaan.

11) **Utö Logi AB** on ilmoittanut vastustavansa Utön pohjoisen veneväylän perustamista. Väylä ei lyhennä matkaa Utön satamaan eikä ole suojaisampi verrattuna yhteysalusväylään pohjoiseen Ormskäristä. Väylä kulkee Saaristomeren kansallispuiston läpi ja sillä on kielteisiä vaikutuksia meribiologialle ja linnustolle. Lomakausina vesiliikenne on vilkasta. Valtion tehtävänä ei ole investoida väylään, josta ei ole hyötyjä, vaan ainoastaan haittoja.

12) **Turun lintutieteellinen yhdistys ry** on todennut, että se edistää ja ylläpitää lintuihin kohdistuvaa harrastusta, tutkimustyötä ja lintujen sekä

muun luonnon suojelua Varsinais-Suomessa. Yhdistys on tarkastellut lupahakemusta alueella pesivien lintujen suojelun kannalta.

Uusi yhteysalusväylä seuraa vanhaa historiallista väylää ja avaa edelleen lisää ulkosaaristoa liikenteelle. Hakemusasiakirjoissa ei kuitenkaan ole perusteltu sen tarpeellisuutta. Uusi väylä ei paranna veneilyn turvallisuutta, sillä Norrströmin salmi on paikoin kapea ja kivinen.

Veneväylä Ormskärin itäpuolelta (Utön pohjoinen veneväylä) on pesiville vesilinnuille haitallinen veneliikenteen häiriövaikutusten vuoksi. Tällä hetkellä kyseiset salmet ovat vielä hyvin rauhallisia. Ulkosaaristossa harvassa olevat tuulilta suojaisat vesialueet ovat vesilinnuille poikueineen erityisen tärkeitä. Poikueiden paetessa häiriöitä pois saarten suojasta ne ovat alttiina päätyä lokkien ja muiden petojen saaliiksi. Vesilintupoikueiden lisäksi alue on tärkeä myös muuttolintujen kerääntymisalueena niiden levähtäessä muuttomatkallaan.

Ormskärin väylän itäpuolen saaret sekä pieni luoto Ormskärin puolella ovat Natura-alueita. Lisäksi suunniteltu uusi väylä sijaitsee kokonaan vuonna 2015 perustetun merellisen IBA-alueen eli kansainvälisesti tärkeän lintualueen sisällä, joka on tärkeä haahkojen sulkasatoalue. Ormskärillä on huuhkajan pesimäreviiri. Huuhkaja on luokiteltu ympäristöhallinnon viimeisimmän uhanalaisuusarvioinnin (2015) mukaan erittäin uhanalaiseksi lajiksi.

Hankkeen vaikutuksista kohteen luontoon ei ole tehty selvitystä, eivätkä asiakirjat täytä vesilain vaatimuksia hankkeen vaikutusten arvioinnista. Yhdistys on vaatinut kunnollista linnustoselvitystä, joka tulee tehdä maastossa paikan päällä, eikä pelkästään perustuen kirjallisuustietoon siitä, mitä lintuja Saaristomerellä pesii. Hankkeen vaikutukset viereiseen Natura-alueeseen tulee myös arvioida.

13) **DD** ja **EE (XX)** ovat ilmoittaneet vastustavansa Utön pohjoisen veneväylän perustamista. Utö on kylä sisäsaaristossa, missä on tiivistä kesäasutusta. Saarella käy paljon turisteja mukaan lukien veneturistit. Muistuttajat ovat Utön vakituksia ja vapaa-ajan asukkaita, ovat viettäneet suuren osan elämästään saarella ja viettävät myös aikaa Norrströmin salmen läheisissä saarissa ja luodoilla turistikaudella. Heillä on vahva paikallistuntemus, ja he ovat sen kautta oppineet kunnioittamaan herkkää ja ulkoka-reille tyypillistä kasvillisuutta ja eliöstöä sekä ottamaan huomioon monia ympäristönäkökohtia. Muistuttajien mielestä olemassa oleva merkitsemätön väylä Ormskärin länsipuolelta on riittävä, eikä ole perusteita merkitä erillistä väylää läpi Norrströmin salmen. Norrström on yksi vesialueista, joilla he aktiivisesti kalastavat kotitarpeeseen ahventa, siikaa ja kampelaa.

Muistuttajien mielestä hakemussuunnitelmassa on seuraavia virheitä ja puutteita:

- Hakemuksen mukaan suunnitellut väylät eivät vaikuta kielteisesti kehenkään. Kuitenkin Norrströmin salmen läpi kulkevan väylän kautta kulkeva

veneliikenne kasvaisi merkittävästi ja sillä olisi kielteinen vaikutus vakituksille ja vapaa-ajan asukkaille Utössä.

- Hakemuksessa on väitetty, ettei pohjoinen veneväylä suuressa määrin vaikuta vapaa-ajankalastukseen. Utön yhteisen vesialueen kalavedet on jaettu neljään alueeseen, joilla muistuttajat kalastavat kotitarpeeseen. Norrströmissä on kaksi näistä neljästä alueesta ja siksi virallinen veneväylä vaikuttaa hyvin kielteisesti yhteisen vesialueen osakkaiden kalastukseen.

- Hakemuksessa on väitetty, ettei virallisella veneväylällä ole mitään kielteistä vaikutusta vesi- tai ranta-alueisiin Norrströmissä. Hakemus ei kuitenkaan sisällä mitään tutkimuksia todisteeksi tälle väitteelle. Mikäli veneliikenne kapeassa Norrströmin salmessa nousee merkittävästi, voidaanko välttää onnettomuuksia ja vaikutuksia rantakasvillisuuteen? Ympäristönäkökohtia ei ole riittävässä määrin otettu huomioon. Alueella on ulkosaa-ristolle tyypillinen kasvillisuus, jonka suhteen tulee olla varovainen. Se on myös tärkeä pesimäalue merilinnuille ja siksi tulisi ehdottomasti välttää liikkumista alueella lintujen pesimäaikana. Mikäli alueen lahdet yhä suuremmassa mittakaavassa tulevat luonnonsatamiksi veneturisteille, on suuri riski kielteisille ympäristövaikutuksille.

- Väylien perustamisen kustannukset ovat hakemuksen mukaan noin 50 000 euroa. Muistuttajat arvelevat, ettei veneliikenteen merkittävää nousua ole laskettu tähän mukaan. Suunniteltu investointi sekä väylän ylläpitokustannukset on arvioitu liian alhaisiksi.

- Hakemuksen mukaan väylä Norrströmin salmen läpi lisää veneliikenteen turvallisuutta. Muistuttajien mielestä kuitenkin veneily kapeassa salmessa voi olla turvallisuusriski kokemattomille veneilijöille.

14) **FF (XX)** on ilmoittanut vastustavansa Utön pohjoisen veneväylän perustamista. Muistuttaja on Utön yhteisen vesialueen osaomistaja ja Utön kesäasukas. Alueella kalastetaan kesäisin aktiivisesti ja saaret ovat saaristolaitosten virkistysaluetta. Pienveneliikenne moottori- ja soutuveneillä on vilkasta ja väylän perustaminen lisäisi vesiliikenteen onnettomuusriskejä.

15) **GG (XX)** on todennut, että Utön satamaan Ormskärin länsipuolelta kulkevan yhteysalusväylän perustaminen on perusteltua. Sitä vastoin Utön pohjoista veneväylää ei tulisi perustaa. Muistuttaja ei näe etuja pienveneliikenteen johtamisessa läpi Norrströmin salmen, joka on linnustollisesti, kasvistollisesti ja kalastollisesti herkkä alue. Hakemussuunnitelmassa ei ole esitetty väylän etuja ja siinä on virheitä ja puutteita, mitkä olisi voitu välttää olemalla ennakkoon yhteydessä maa- ja vesialueiden omistajiin sekä paikallisiin organisaatioihin Utössä. Norrströmin alueella kotitarvekalastetaan verkoilla ja paikalliset käyttävät aluetta virkistykseen. Suunniteltu väylä nostaisi veneliikenteen onnettomuusriskejä ja melutasoa.

16) **Korpo Utskärens Jaktförening r.f.** on ilmoittanut vastustavansa Utön pohjoisen veneväylän perustamista. Yhdistyksen pääasiallisena tehtävänä on riistanhoito ja lintujen pesimärauhan valvonta. Erityisesti suunniteltu Utön pohjoinen veneväylä herättää suurta huolta. Koko vesialueella Utön

ympärillä ja erityisesti pohjoiseen Utöstä on elintärkeitä biotooppeja suurelle määrälle merilintuja kuten haahka, pilkkasiipi ja isokoskelo. Useimmille näistä lajeista ja erityisesti harvinaiselle haahkalle tämä on tärkeä pesimisalue. Norrströmin ympäristön saarissa linnut pesivät suurissa parvissa ja alue tarjoaa erinomaisen suoja- ja ravintopaikan tuhansille linnunpoikasille. Keväisin ja syksyisin Norrström on tärkeä levähdyspaikka suurelle määrälle muuttolintuja. Uusi merkitty väylä lisäisi merkittävästi vesiliikennettä Norrströmin salmen läpi sekä rantautumisia alueella ja tällä olisi tuhoisa vaikutus monien lintulajien elinedellytyksille. Väylillä tulisi ohjata veneliikennettä ja siihen liittyvää veneturismia pois herkältä luontoalueelta, eikä itse luontoalueelle kuten suunnitellulla Utön pohjoisella veneväylällä.

17) **HH, II ja JJ (XX, XX)** ovat ilmoittaneet vastustavansa Utön pohjoisen veneväylän perustamista. Suunniteltu veneväylä Norrströmin salmen läpi kulkee koskemattomalla luontoalueella, jonka luonnonarvoja vakavasti vahingoitettaisiin väylän veneliikenteellä. Molemmilla puolilla suunniteltua väylää pesii monia lintulajeja ja osa niistä on harvinaisia. Lintuja ei pitäisi häiritä pesimä- ja poikasaikana, vaan alueella tulisi liikkua varoen. Alueella on myös suuri merkitys retkeilykohteena ja kesäisin liikutaan muun muassa kajakeilla väyläalueella. Norrströmin salmella on suuri merkitys kotitarvekalastuksen alueena Utössä ja hanke vaikeuttaisi sitä ja tekisi sen osittain mahdottomaksi. Suunniteltujen 12 kelluvan väylämerkin sijoittaminen väylälle aiheuttaisi suuria kustannuksia mukaan lukien ylläpitokustannukset ilman mitään saatavaa hyötyä. Väylä ei parantaisi vaan heikentäisi veneturvallisuutta nykyisestä.

18) **KK ym.** ovat ilmoittaneet vastustavansa Utön pohjoisen veneväylän perustamista.

Muistuttajat ovat Utössä vuodesta 2007 alkaen toiminut tutkijoista ja taiteilijoista koostuva etätyöyhteisö. Kokonaisuudessaan hankkeessa ei ole painauduttu riittävästi ympäristövaikutuksiin tai kartoitettu niitä asianmukaisesti. Utön pohjoisen veneväylän osalta hanke jättää kaksi olennaista ympäristövaikutusta käsittelemättä, joista kummankin jo erikseen tulisi olla itseltään selvä ja riittävä este kyseiselle väylälle. Utön pohjoispuolen saaret ja luodot ovat yhtenäinen kokonaisuus, jota hankkeessa ehdotettu väyläosuus on suunniteltu halkomaan. Tämän kokonaisuuden särkevä väylä muuttaisi paikan tasapainoa ja rauhaa paikallisen elämän ja luonnon näkökulmista.

Pohjoisen veneväylän vaikutukset Utön kulttuuriympäristöön:

Utön saari on hyötynyt sen välittömässä läheisyydessä olevasta Ormskäristä ja sen itäpuolelle jäävästä luotoalueesta yhtä kauan kuin Utössä on ollut asutusta. Alueella on jatkunut kalastus ja suojaisten paikkojen hyödyntäminen saarelaissukujen katkeamattomana perinteenä vuosisatojen ajan. Ajateltu väyläosuus kulkee kokonaisuudessaan näiden alueiden päältä sekä niiden häiritsevässä läheisyydessä. Väylä katkaisisi tässä paikassa vuosisatoja jatkuneet ja edelleen elävät perinteet sekä estäisi maisemassa liikkumista. Luotoalue on myös yleisesti osa Utön nykypäivää ja sen rauhallista paikallisuutta. Toiminta ja veneily hakeutuu nykyisin paikkaan maltillisesti ja ottaa paikan huomioon.

Vaikutukset meri- ja ranta-alueen tilaan sekä Natura 2000 -verkoston alueeseen:

Ehdotettu pohjoinen veneväylä kulkisi läheltä Saaristomeren kansallispuiston Natura-alueen rajaa. Hankkeessa ei ole perehdytty riittävästi paikan päällä siihen, miten todellisuudessa kesän ruuhkaisimman veneilykauden liikenne poikkeaisi merkittävästi nykyisestä alueen paikallisesta liikenteestä ja siellä liikkumisesta. Liikenne muuttuisi toisen tyyppiseksi kuin nykyinen liikenne ja alueella liikkuminen. Etenkin kookkaamman moottoriliikenteen aiheuttama jatkuva haitta kasvaisi nykyisestä. Pohjan eroosio ja veneiden peräaaltojen vaikutukset kasvattaisivat paikan luonnolle jatkuvan stressitilan, eikä sillä olisi mahdollisuutta palautua. Tämä johtaisi peruuttamattomiin muutoksiin luonnonalueen kokonaisuudessa. Levoton ja päämäärätön liikenne Natura-alueen sisällä sekä vedessä että maalla luodoilla lisääntyisi. Maasto kuluisi ja roskaantuisi. Meluhaitta linnuille olisi ilmeinen. Norrströmiin suunnitellun mutkaisen ja matalan väylän merkkiviidakko kehystäisi ainutlaatuista luotoaluetta ja särkisi hienopiirteistä maisemakokonaisuutta.

Hankkeessa ei ole tunnistettu aiheutuvia peruuttamattomia kohtuuttomia muutoksia Saaristomeren kansallispuiston Natura-alueelle ja sen lähialueelle. Hakemuksessa on sanottu perusteettomasti ja perehtymättömästi, ettei hankkeesta aiheutuisi vahinkoa eikä haitallisia muutoksia nykyiseen meri- ja ranta-alueiden tilaan. Lisäksi hanke sivuuttaa alueen kalastuksen merkityksettömänä.

Pohjoisen veneväylän perustamisesta tulisi tehdä riippumattomiin asiantuntijalausuntoihin perustuva ympäristövaikutusten kartoitus, jota koordinoi riippumaton taho. Lisäksi tulisi tehdä selvitys siitä, miten, ja kuinka merkittävästi juuri Utön pohjoinen väylä osaltaan lisäisi koko hankkeen turvallisuutta.

19) **LL (XX)** on ilmoittanut vastustavansa Utön pohjoisen veneväylän perustamista. Väylä tekisi kalastuksen mahdolliseksi väyläalueella ja muuttaisi Utön kulttuurimaisemaa. Varat, jotka tarvitaan väylän perustamiseen ja kunnossa pitämiseen, voitaisiin käyttää luontopolun perustamiseen Ormskäriin. Utön yhteysalusväylän perustaminen on sitä vastoin kannatet-

tavaa. Ormskär antaa suojaa veneelle etelätuulilla ja tarvittaessa voidaan kulkea hyvinkin lähellä saarta.

20) **Utö fiskelag -niminen kalastuskunta** (yhteinen vesialue 445-644-876-1) on ilmoittanut vastustavansa Utön pohjoisen veneväylän perustamista. Utötä ympäröivä vesialue on yhteisomistuksessa ja kalavesiä hallinnoi Utö fiskelag, jonka vesialueosuudet kuuluvat suurimmaksi osaksi paikallisiin tiloihin Eidars, Grannas, Mattas ja Sandas. Tärkeimmät kalavedet on jaettu neljään osuuteen (lotter), jotka vuosittain kiertävät neljän kantatilan välillä. Viidennen osuuden muodostaa satama-alue Fladan, missä verkkokalastus on sallittu kaikille Utössä asuville. Osuuksien käytännön merkitys on vähentynyt viime vuosina, koska kalastusosuuskunnan päätöksellä verkkokalastus on sallittua kaikkialla kaikille Utössä asuville suurimman osan vuotta. Kotitarvekalastuksella on tärkeä merkitys Utössä asuvien arkielämässä. Norrström on kiistatta Utön tärkein kalastusalue ja siellä kalastetaan kampelaa, ahventa, haukea ja siikaa. Väyläksi suunniteltu alue on nykyisin veneliikenteeltä vapaata kalastusaluetta. Erityisesti kesäaikaan Norrströmin salmeen lasketaan päivittäin lukematon määrä verkkoja ja myös poikittain yli salmen. Kulkusyvyydeltään 1,8 m:n väylä tekisi lähes kaiken kalastuksen mahdolliseksi kyseisessä kapeassa ja matalassa salmessa. Verkot tarttuisivat väylää käyttävien veneiden köleihin ja potkureihin. Myös kelluvien turvalaitteiden suuri määrä (11 kpl) vaikeuttaisi kalastusta alueella.

Hakemuksen mukaan perustettavia vesireittejä käytetään jo jonkin verran epävirallisina väylinä. Tällä tarkoitetaan varmaankin armeijan salaista pienveneväylää, jota ei ole merkitty merikarttoihin, eikä se siksi ole käytössä. Käytännössä vain kourallinen Utössä asuvia paikallisia, joilla on poikkeuksellisen hyvä paikallistuntemus, käyttää satunnaisesti reittiä ja silloinkin alhaisilla nopeuksilla ja lintujen pesimärauhaa kunnioittaen. Merkitty 1,8 m:n väylä mahdollistaisi liikenteen huomattavasti suuremmilla veneillä kuin ne pienet perämoottoriveneet, joilla kotitarvekalastusta Norrströmissä nykyisin harjoitetaan.

Hankkeesta aiheutuisi vahinkoa ja haitallisia muutoksia kalastolle ja kalastukselle, virkistyskäytölle sekä vesi- ja ranta-alueiden tilalle. Yöpyminen alueen luonnonsatamissa lisääntyisi ja olisi tuhoisaa alueen rikkaalle lintu- ja eläinkannalle. Paikallisten asukkaiden verkkokalastus rannan tuntumassa tulisi mahdolliseksi.

Hakemussuunnitelma on täynnä suoranaisia virheitä ja paljastaa puutteita paikallistuntemuksessa. Hanke on puolueellinen ja paikallisten asukkaiden etujen vastainen.

21) **MM** ja **NN (XX)** ovat ilmoittaneet vastustavansa Utön pohjoisen veneväylän perustamista.

Perustelut:

- Norrströmin salmi on Utöläisille tärkeä virkistysalue ja hanke lisäisi suuresti veneliikennettä alueella. Jo nyt on havaittu joidenkin veneilijöiden kiinnittyvän Ormskärin laitureihin. Seurauksena on ollut jätekasoja, joita utöläiset ovat keränneet pois. Suunnitelman toteutuminen toisi kymmenet veneet väylän varren luodoille.
- Hanke ei paranna meriturvallisuutta, kun harrasteveneilijät tuodaan ahtaalle Norrströmin väylälle. Vesiliikenne tulisi johtaa Ormskärin länsipuolelta.
- Vesilaissa on kielletty verkkojen laskeminen väyläalueelle. Hankkeen johdosta utöläisten tärkeimmät kalastusalueet supistuisivat merkittävästi.
- Väylä kulkisi Utön merilintujen tärkeimpien pesimäsaarien ja -luotojen vierestä. Hanke aiheuttaa haittaa pesinnälle ja merikotkat harventavat jo ennestään lintukantoja.
- Hakemuksen väitteet eivät perustu tutkimuksiin. Paikallisen väestön mielipiteitä ei ole kysytty. Esimerkiksi väylien viranomaiskäyttöä on hakemuksessa liioiteltu.

22) **OO (XX)** on ilmoittanut vastustavansa Utön pohjoisen veneväylän perustamista. Väylä olisi liian ahdas ja aiheuttaisi suurta vaaraa veneliikenteelle. Myös lintujen pesiminen, virkistyskäyttö sekä paikallisten verkkokalastaminen häiriintyisivät yhteisellä vesialueella Norrströmissä ja myös etelään Ormskäristä. Sitä vastoin suunnitelma yhteysalusväylästä on oikeutettu ja tätä väylää voisi käyttää myös kaikki muu veneturistiliikenne.

23) **Kuvan residenssi-yhdistys ry** on todennut mielipiteessään seuraavan.

Jos veneliikenne voi tulevaisuudessa valita nykyisen viitoitetun väylän ja hankesuunnitelman mukaisen Utön yhteysalusväylän väliltä, toteutuu hankkeen tavoite eli Utön sujuvampi ja eri sääolosuhteissa turvallisempi saavutettavuus. Hankesuunnitelman pohjoisen veneväylän osuuden merkittävyys tai lisä hankkeelle jää epäselväksi. Hankesuunnitelmassa ei ole tunnistettu paikan maisemallista identiteettiä tai siihen sisältyvää alueen merkitystä paikallisuudelle. Pohjoisella veneväylällä ja sen myötä lisääntyvällä veneturismilla olisi peruuttamattomia vaikutuksia paikallisuuteen ja paikallisiin perinteisiin sekä Saaristomeren ympäristönsuojeluun. Väylä on myös vastoin Natura 2000 -verkoston ja Saaristomeren kansallispuiston päämääriä sekä Suomen luontotyyppien uhanalaisuuden arvioinnin loppuraportin toimintaehdotuksia.

Utön pohjoisen veneväylän perustamiselle ei ole vaadittavia edellytyksiä ja idea on toteuttamiskelvoton. Tämä näkemys perustuu ennen kaikkea oma-kohtaiseen alueella liikkumiseen ja havaitsemiseen.

Perustelut:*Alueen kuvaus*

Utön pääsaari ja sen läheisyydessä olevat saaret ja luodot muodostavat yhtenäisen saariryhmän. Norrströmin salmen itäpuolelle jäävän luotoalueen kallioperä on syntynyt Svekofenniinisen vuorijonokehityksen aikana noin 1,7–1,9 miljardia vuotta sitten. Luotoalue on maisemallisesti ainutlaatuinen yhtenäinen kohde, jolle ovat ominaisia jyrkkäprofiiliset viistot kallioiden välillä, joihin jäävät kapeat solat, laguunit, matalat merialueet, rantaniityt ja kallioiden väliset kallioiden välillä. Kasvit ja eläimet hyödyntävät väliin jääviä tiloja. Ihminen on ollut alueella pitkään ja ottanut tilan haltuun tarpeensa mukaan. Norrström on myös yksi alueista, joilla on edelleen käytössä vuosisatoja vanha kalastus-oikeuksien kierto neljän vuoden sykleissä.

Saaristomeren kansallispuisto

Saaristomeren kansallispuisto perustettiin sekä alueen luonnon että kulttuurin suojelemiseksi. Tavoitteena on luonnonsuojelun lisäksi ylläpitää saaristokulttuuria sekä turvata perinteisiä luonnonkäyttömuotoja ja säilyttää elävää saaristoyhteisöä. Hankkeessa on perusteltu nurinkurisesti kansallispuiston läpi ehdotettua yleistä väylää sillä, että paikalliset käyttävät väylää. Norrströmissä aikaisemmin kulkenut sotilasväylä on ollut pienimuotoisella käytöllä salmen mataluuden vuoksi.

Veneliikenteen lisääntyminen

Väyläosuuden toteutuessa liikenne Norrströmin alueella muuttuisi ja kasvais nykyisestä oleellisesti. Liikenteen vaikutukset eivät olisi tulevaisuudessa enää hallinnassa. Yleisesti turismin ja huviveneilyn ajatellaan kasvavan Saaristomeren alueella. Myös tulevaisuudessa veneiden koko ja moottoreiden voimakkuus jatkaa kasvuaan. Hankkeen ei voi katsoa edustavan sellaisen kestävä kehityksen mukaista turismin kehittämistä alueella, jossa mietittäisiin, miten ihmis- ja liikennevirrat suunnitellaan niin, että paikan oma identiteetti ja rauha säilyvät yhtä aikaa. Liikenteen ohjaamisella Norrströmin salmen kautta suuntautuu myös Natura- ja kansallispuisto-alueelle matkailu- ja virkistyskäyttöä, joka ei ota huomioon paikan ainutlaatuisuutta. Roskaaminen, bensiini ja öljy vedessä lisääntyvät varmuudella. Väylän alle jäisivät paikalliset kalastusperinteet, eivätkä hiekkarannat olisi enää rauhallisia. Luonnossa liikkuminen häiriintyisi ruuhkaisimman veneilykauden aikana.

Luontotyyppien uhanalaisuusarviointi

Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin mukaan alueella esiintyvisiä luontotyypeistä moni on uhanalainen kuten haurupohjat (erittäin uhanalainen), Itämeren kivikkoiset niittyraivat (silmällä pidettävä) sekä fladat (vaarantuneita). Uhkaaviksi tekijöiksi arvioinnissa on mainittu veneiden potkurivirtaukset, peräaallot, meluhaitta ja maaston kuluminen. Vesialueen

rehevöityminen, happosateet ja vieraslajit ovat lisäksi muuttamassa paikkaa. Vilkkaimman vesiliikennekauden aikana potkurivirtaukset ja peräaallot muuttaisivat rantojen ja pohjan orgaanisuutta, elinvoimaa, esiintyvyyttä ja lajittuneisuutta. Kasvavan kävijämäärän seurauksena Norrströmin luoto-alue kuluksi eikä alueen elinvoimaisuus säilyisi ennallaan.

HAKIJAN SELITYS

Aluehallintovirasto on varannut hakijalle tilaisuuden antaa selitys lausuntojen, muistutusten ja mielipiteiden johdosta. Hakija on 12.4.2019 aluehallintovirastoon toimittamassaan selityksessä todennut muun muassa seuraavan.

Museovirasto on ehdottanut vedenalaisen kulttuuriperinnön turvaamiseksi vesilain mukaisen luvan ehdoksi vedenalaisen perinnön selvitystä. Hakijan näkemyksen mukaan veneväylällä sijaitsevat vedenalaiset muinaisjäännökset olisivat tulleet havaituiksi jo tehdyissä täysipeittoisissa monikeilaluotauksissa. Meritaito Oy:n aiemmin tekemistä monikeilauksista eri merialueilla on havaittu ja luovutettu edelleen Museovirastolle useita havaintoja muinaisjäännöksistä.

Metsähallituksen lausunnon mukaan väylän vaikutuksista tulisi tehdä Natura-arvio tai vähintään Natura-arvioinnin tarveselvitys. Luonnonsuojelulain 64 §:ssä on todettu, että Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Hakija on pyytänyt hankkeesta lausunnon Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, joka on katsonut, että hanke suunnittelun mukaisesti toteutettuna ei merkittävästi heikennä niitä luontoarvoja, joiden vuoksi väylän läheiset alueet on otettu mukaan Natura 2000 -verkostoon. Tästä syystä hankkeesta ei tarvitse hakijan näkemyksen mukaan tehdä luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista Natura-arviointia.

Paraisten kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan lausunnon osalta hakija perustelee hanketta merenkulun alusturvallisuuden parantamisella liikenteen siirtyessä käyttämään merkittyä ja suojaisampaa reittiä. Merenkulun alusturvallisuus parantuu, kun yhteysalusliikenne ohjataan pois Utö–Naantali väylältä. Vallitsevilla lounaistuulilla Utön edusta on myös vaikea Utöstä pohjoiseen tai itään lähdeittäessä ja erityisesti huviveneille. Pohjoispuolelta saapuvien alusten matka Utön saarelle lyhenee uusien väylien johdosta. Väylähankkeella on merkittävä yhteiskunnallinen vaikutus meripelastusyksiköiden turvallisen ja tehokkaan operoinnin varmistamiseksi. Utön pohjoisen veneväylän suunnittelussa on noudatettu Veneväylien suunnitteluohjetta (Liikennevirasto 38/2017). Väylä on pääosin ohjeen mukainen. Veneväylien suunnitteluohjeen mukaan kulkusyvyydeltään 1,8 metrin veneväylän minimileveys on 20 m. Suunnitellulla Utön pohjoisella veneväylällä minimileveys on 14–17 m. Kapeimmissa kohdissa optinen johdatus on kuitenkin hyvä ja väylän reunalinjat on merkitty turvalaittein, joten suunnitteluohjeen mukaisesta minimileveydestä voidaan poiketa. Väylän kapeuden johdosta veneiden nopeus on alhainen vähentäen eläimille ja ulkosaaristoluonnolle aiheutuvaa häiriötä.

Hakija myöntää, että lisääntynyt väylätila vähentää vapaa-ajankalastukseen liittyviä alueita, mutta hallittu ja väylällä ohjattu liikenne vähentää mahdollisia alusten aiheuttamia pyydysten rikkoutumisia. Alukset käyttävät alueita jo nykyiselläänkin.

Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry:n on vaatinut hankkeesta tehtäväksi linnustoselvityksen sekä Natura-arvion. Hakija toteaa, että Utön pohjoisen veneväylän liikenne painottuu pääasiassa kesäkuukausiin (kesä-, heinä-, elokuu). Tästä syystä lintujen kevät- ja syysmuuttoon aiheutuvat haitat jäävät vähäisiksi.

Hakija on lisäksi todennut, että Länsi-Suomen merivartiosto on puoltanut esitetyn väylähankkeen toteuttamista. Hanke parantaa Länsi-Suomen merivartioston tehtävien suorittamista alueella. Utön saaren ja Ormskärin alueet ovat Länsi-Suomen merivartioston laatiman meripelastuksen suuronnettomuussuunnitelman perusteella mahdollisia keskeisiä evakuointipaikkoja laajassa matkustaja-aluksen meripelastuslain mukaisessa hätätilanteessa.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Väyläratkaisut

Aluehallintovirasto hylkää hakemuksen Utön pohjoisen veneväylän julkiseksi kulkuväyläksi määäämisen osalta.

Aluehallintovirasto määrää Utön yhteysalusväylän julkiseksi kulkuväyläksi merialueella Paraisten kaupungissa sekä vahvistaa väylän sijainnin ja väyläalueen 24.8.2018 päivätyjen väyläsuunnitelmapiirustusten nro:t 210, 211 ja 212 (mittakaavat 1:5 000) mukaiseksi. Utön yhteysalusväylän kulkusyvyys on 3,8 m ja haraussyvyys N_{2018} -4,2 m. Yleiskartta väylästä on tämän päätöksen liitteenä.

Väylän määäämisestä julkiseksi kulkuväyläksi tai väylän tavanomaisesta käytöstä ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia määräyksiä.

Väylämääräykset

1) Väylän merkitsemisestä ja kunnossapidosta on huolehdittava asianmukaisesti.

2) Väylän ylläpitäjä on vastuussa väylästä ja sen tavanomaisesta käytöstä mahdollisesti aiheutuvasta edunmenetyksestä. Jos tämän päätöksen mukaisesta väylästä aiheutuu edunmenetys, jota päätöstä annettaessa ei ole ennakoitu ja josta väylän ylläpitäjä on vesilain säännösten mukaisesti vastuussa, eikä asiasta sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia tämän ratkaisun estämättä korvausta hakemuksella aluehallintovirastossa.

3) Väylämerkit on asennettava sellaisena aikana ja siten, että vesialueelle ja sen käytölle ei aiheuteta tarpeetonta haittaa.

4) Ennen hankkeen toteuttamista on teetettävä Gråharunan itäpuolen turvalaitteiden sijoittamispaikoilla vedenalaisen kulttuuriperinnön selvitys mahdollisten vedenalaisten muinaisjäännösten havaitsemiseksi. Mikäli vedenalaisia muinaisjäännöksiä havaitaan, niiden huomioon ottamisesta on sovittava Museoviraston kanssa.

5) Utön yhteysalusväylä voidaan ottaa käyttöön, kun tämä päätös on saanut lainvoiman ja väylä on asianmukaisesti merkitty. Väylävirasto päättää väylän käyttöön ottamisesta.

6) Väylän käyttöönotosta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Paraisten kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä Liikenne- ja viestintävirastolle (Traficom). Ilmoitukseen on liitettävä väylän ja sen turvalaitteiden sijaintia osoittava kartta.

Perustelut

Yleiseksi kulkuväyläksi määrittämiseen sovelletaan soveltuvien osien, mitä vesitaloushankkeesta ja hankkeeseen myönnettävästä luvasta säädetään, jollei vesilain kymmenennessä luvussa muuta säädetä.

Utön yhteysalusväylä

Hanke parantaa merenkulun alusturvallisuutta, kun vesiliikenne ohjautuu käyttämään merkittyä ja turvallista sekä tuulilta nykyistä suojaisampaa reittiä. Perustettava väylä lyhentää Utön pohjoispuolelta saapuvien alusten matkaa Utön saarelle ja vähentää pienten alusten liikennettä Utö–Naantali väylällä. Väylä parantaa myös rajavartiolaitoksen ja muiden viranomaisten toimintaedellytyksiä onnettomuus- ja muissa poikkeustilanteissa. Kyseistä vesireittiä käytetään ennestään jonkin verran epävirallisena väylänä.

Utön yhteysalusväylä palvelee Turku–Utö yhteysalusliikennettä ja veneilyä. Hanke heikentää kalastusmahdollisuuksia väyläalueeksi määrätyillä alueilla.

Hankealueelle ei ole kaavoituksessa osoitettu toimintoja. Hankkeen toteuttaminen ei vaikuta Kokemäenjoen–Saaristomeren–Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuosille 2016–2021 eikä Suomen merenhoitosuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseen, koska hanke ei aiheuta sanottavia muutoksia vesiympäristöön.

Hankkeen toteuttaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Saaristomeren Natura 2000 -alueiden FI0200164 ja FI0200164 niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alueet on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Väylää lähin Natura 2000 -alue (FI0200164) sijaitsee lähimmillään noin 1,4 km:n etäisyydellä yhteysalusväylän suunnitellusta väylälinjasta.

Väyläalueeksi määrätty vesialueen osat täyttävät vaatimukset, jotka vesialueella harjoitettava liikenne huomioon ottaen yleiselle kulkuväylälle kohdulla voidaan asettaa. Väyläalueilla ei ole tarpeen tehdä vesialueen ruoppausta. Ennalta arvioiden Utön yhteysalusväylän määräämisestä julkiseksi kulkuväyläksi tai väylän tavanomaisesta käytöstä ei aiheudu vesilain 10 luvun 9 §:ssä tarkoitettua korvattavaa edunmenetystä, jonka sietämistä ei ole pidettävä kohtuullisena.

Hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituihin menetyksiin. Luvan myöntämiselle on siten edellytykset.

Utön pohjoinen veneväylä

Utön pohjoinen veneväylä kulkisi kapeana ja suhteellisen tiheästi merkittynä Ormskärin itäpuolitse Norrströmin salmen läpi. Natura 2000 -verkoston alueet FI0200164 (SPA) ja FI0200090 (SCI) sijaitsevat molemmin puolin suunniteltua väylälinjausta ja -aluetta, lähimmillään noin 40 m:n etäisyydellä. FI0200164 on merkittävä lintujen pesimä- ja muuttoalueena. Alueella on tavattu runsaasti EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja sekä valtakunnallisesti uhanalaisia lajeja. Natura-alue FI0200090 muodostuu luonnonsuojelullisesti arvokkaista, erillisistä saarista tai saariryhmistä sekä vesialueista. Ulkosaariston saarien ja luotojen (kehityssuunta vakaa) sekä lintusaarien (kehityssuunta heikkenevä) uhkatekijöitä ovat muun muassa öljyonnettomuudet, Itämeren rehevöityminen, ihmisen aiheuttama häirintä, eri tekijöistä johtuva umpeenkasvu ja roskaantuminen sekä vesiliikenteen aiheuttama häiriö. Vesiliikenteen ohjaaminen Norrströmin salmen läpi uudella väylällä vaikuttaisi väistämättä väylää ympäröiviin Natura 2000 -verkoston alueisiin lisäämällä liikennettä ja sen mukanaan tuomaa häiriötä.

Merenkulun alusturvallisuutta voidaan parantaa ohjaamalla pienempiä aluksia pois Utö–Naantali väylältä. Pienemmillä aluksilla on tulevaisuudessa mahdollisuus käyttää perustettavaa Utön yhteysalusväylää kulkiessaan Utön vierasvenesatamiin. Kapeana ja mutkittelevana Utön pohjoinen veneväylä voisi lisätä onnettomuusriskejä. Veneliikenteen ohjaaminen Norrströmin salmen läpi ei välttämättä lyhentäisi matkaa tai parantaisi turvallisuutta.

Hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty ei ole huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituihin menetyksiin. Aluehallintovirasto katsoo, että edellytyksiä Utön pohjoisen veneväylän määräämiselle julkiseksi kulkuväyläksi ei ole.

Sovelletut säännökset Vesilaki (587/2011) 3 luvun 4 §:n 1 momentti kohta 2), 10 luvun 2 §:n 1 momentti, 3, 9 ja 12 § sekä 11 luvun 21 §

Lausuntoihin, muistutuksiin ja mielipiteisiin vastaaminen

Aluehallintovirasto ottaa lausunnot ja muistutukset huomioon väyläratkaisusta, väylämääräyksistä ja perusteluista ilmenevällä tavalla. Aluehallintovirasto toteaa Metsähallituksen esittämän Puolustusvoimien lausunnon pyytämistä koskevan vaatimuksen osalta, että hakemuskulutus on toimitettu tiedoksi Merivoimien esikunnalle, joka ei ole muistuttanut hakemuksesta.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 9 550 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Koska hakemus on tullut vireille vuonna 2018, käsittelymaksu määräytyy aluehallintovirastojen maksuista vuodelle 2018 annetun valtioneuvoston asetuksen (997/2017) ja sen liitteenä olevan maksutaulukon mukaisesti. Maksutaulukon mukaan julkiseksi kulkuväyläksi määrittämisestä koskevan hakemuksen käsittelystä perittävän maksun suuruus on 9 550 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Väylävirasto
 Paraisten kaupunki
 Paraisten kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
 Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
 Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen
 Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)
 Metsähallitus
 Museovirasto
 Suomen ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksestä

Listan dpoESAVI-17250-2018 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja internetissä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Paraisten kaupungin virallisella ilmoitustaululla. Päätös julkaistaan aluehallintoviraston internetsivuilla osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

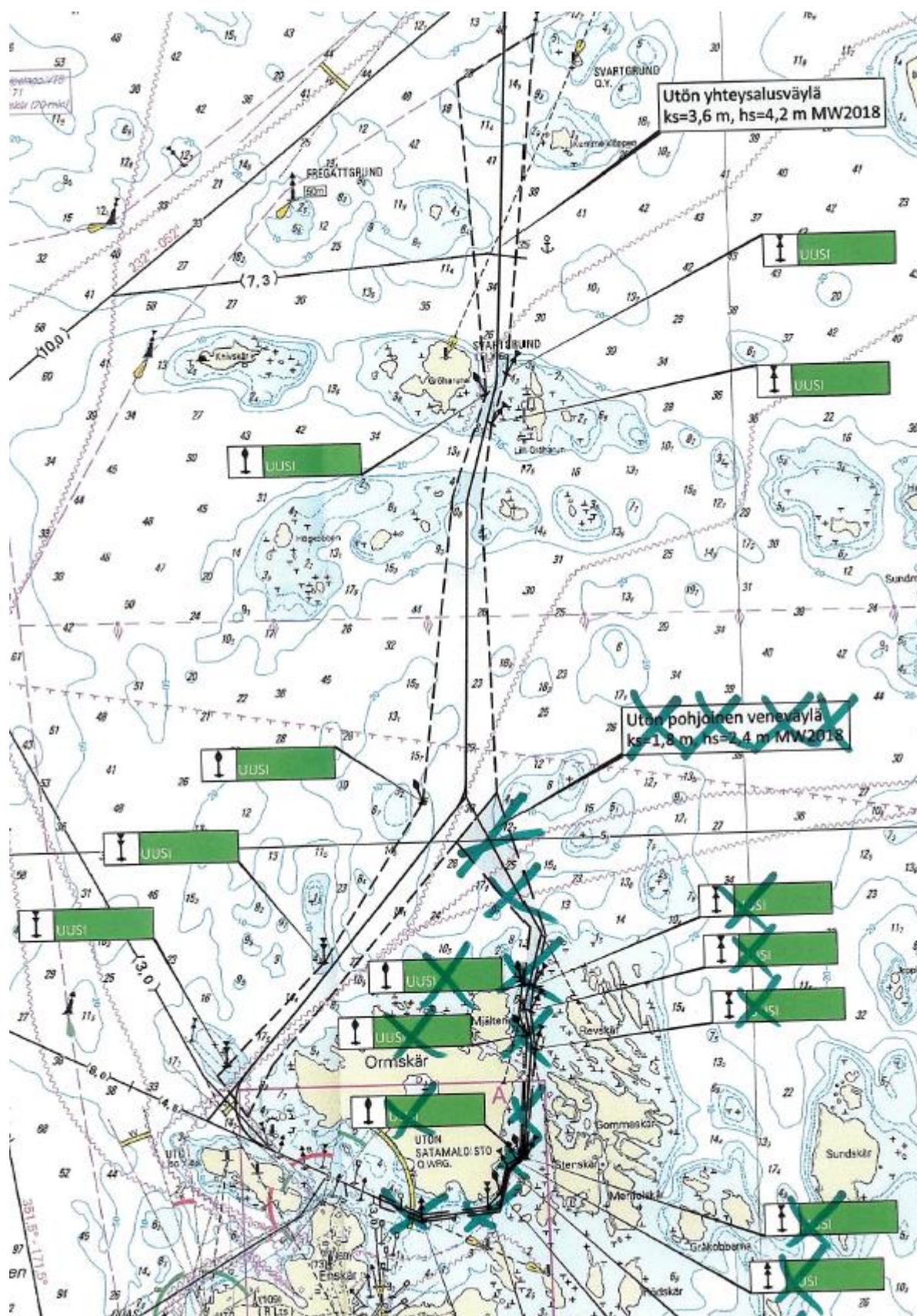
Liitteet

- 1) Yleiskartta Utön yhteysalusväylästä
- 2) Valitusosoitus

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Erja Tasanko ja esitellyt ympäristölakimies Saku Hurskainen.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Yleiskartta väylistä

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen	Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta . Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.												
Valitusaika	Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy 2.1.2020 .												
Valitusoikeus	Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.												
Valituksen sisältö	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava - päätös, johon haetaan muutosta - valittajan nimi ja kotikunta - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi) - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)												
Valituksen liitteet	Valituskirjelmään on liitettävä - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta												
Valituksen toimittaminen	Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet.												
Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot	<table> <tr> <td>käyntiosoite:</td><td>Korsholmanpuistikko 43, 4. krs</td></tr> <tr> <td>postiosoite:</td><td>PL 204, 65101 Vaasa</td></tr> <tr> <td>puhelin:</td><td>029 56 42780</td></tr> <tr> <td>faksi:</td><td>029 56 42760</td></tr> <tr> <td>sähköposti:</td><td>vaasa.hao@oikeus.fi</td></tr> <tr> <td>aukioloaika:</td><td>klo 8–16.15</td></tr> </table>	käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs	postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa	puhelin:	029 56 42780	faksi:	029 56 42760	sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi	aukioloaika:	klo 8–16.15
käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs												
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa												
puhelin:	029 56 42780												
faksi:	029 56 42760												
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi												
aukioloaika:	klo 8–16.15												
Oikeudenkäyntimaksu	Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.												